

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола
Юридичне відділення
Циклова комісія юридичних дисциплін бакалаврату

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: перший (бакалаврський)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 08 Право

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 081 Право

2019-2020 н.р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Право соціального забезпечення України**» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 081 Право, освітнього ступеня бакалавр, за денною та заочною формами навчання

Розробник:

Майка Наталія Володимирівна, викладач, кандидат юридичних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на циклової комісії
юридичних дисциплін бакалаврату

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Голова ЦК І.О. Томчук

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Право»

«29» «серпня» 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми І.О. Томчук

Робочу програму перевірено:

«30» «серпня» 2019 р.

Завідувач відділення бакалаврату М.Д. Денисовський

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Програма вивчення навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавра» спеціальності 081 «Право».

Визнання України соціальною державою згідно статті 1 Конституції України та загострення соціальних проблем у зв'язку з переходом до ринкової економіки зумовили актуальність пошуку оптимальної системи державних засобів забезпечення соціальних прав людини і громадянина в Україні. Систему соціального забезпечення в Україні сьогодні можна вважати в основному сформованою. Проте забезпечення її належного функціонування, удосконалення засобів і механізмів правового регулювання відносин у сфері соціального забезпечення залишатиметься актуальним завданням для держави протягом тривалого часу. Тому вивчення майбутніми юристами навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» матиме вагоме значення для їх подальшої практичної діяльності на ниві правового забезпечення соціального захисту громадян. Саме кваліфіковані фахівці зможуть забезпечити як належну роботу системи органів соціального забезпечення, так і поширення правових знань серед громадян України та захист їх прав і законних інтересів. Термін «право соціального забезпечення» вживається, як відомо, в трьох значеннях: по-перше, як галузь національного права України; по-друге, як наука; по-третє, як навчальна дисципліна в системі юридичної освіти.

Як галузь права право соціального забезпечення являє собою систему правових норм, що регулюють суспільні відносини з матеріального забезпечення, надання соціальних послуг за рахунок спеціально створених фінансових джерел особам, які зазнали соціального ризику.

Право соціального забезпечення як наука становить систему об'єктивних знань про поняття, розвиток, закономірності, принципи самостійної галузі права.

Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна – це систематизовані відповідно до навчальної програми знання щодо предмета

правового регулювання норм цієї галузі права та їх особливостей. Предметом навчальної дисципліни є право соціального забезпечення у всіх своїх виявах: як галузь права, як система законодавства та як наука. Навчальну програму навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» розроблено на основі чинного законодавства України з урахуванням змін, обумовлених становленням ринкової економіки та формуванням правової Української держави. До програми включено всі основні теми курсу, які охоплюють як теоретичні проблеми науки права соціального забезпечення, так і положення чинного законодавства та практики його застосування. Програма навчальної дисципліни складається із чотирьох розділів, що змістовно відповідають блокам інститутів права соціального забезпечення, а також списку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури.

Мета вивчення дисципліни полягає у вивченні державно-правових засад у сфері соціального захисту населення, особливо сім'ї, дітей, жінок та соціальне незахищеного населення; визначенні принципів та критеріїв вибору методів соціальної роботи відповідно до чинних нормативно-правових актів; набутті навичок вільного орієнтування в нормативно-законодавчих актах з соціального захисту населення; формуванні навичок практичного застосування норм права в конкретних ситуаціях.

Навчальна дисципліна передбачає ознайомлення студентів із загальнотеоретичними правовими поняттями та категоріями, допоможе студентам виробити вміння тлумачити і застосовувати нормативні акти, що регулюють роботу соціального працівника, професійно грамотно давати оцінку юридичним фактам; підвищить фаховий рівень, допоможе орієнтуватись у правовій літературі, сприятиме зростанню уміння мислити правовими категоріями, дасть можливість професійно захищати права.

Завдання дисципліни полягає у формуванні, розвитку та удосконаленні фахових компетентностей, серед яких:

- ✓ застосовувати теоретичні знання в юридичній практиці;
- ✓ знаходити необхідне законодавство, юридичну та іншу літературу для поповнення своїх теоретичних знань;

- ✓ давати аналіз і тлумачення нормам права, нормативним актам;
- ✓ складати процесуальні та інші документи на підставі законодавства України;
- ✓ захищати інтереси незахищених категорій громадян України;
- ✓ реалізувати норми права як в своїй професійній діяльності так і в повсякденному житті.

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен показати такі **результати навчання:**

- ✓ володіти загальнотеоретичними поняттями і категоріями і вміти їх використовувати;
- ✓ творчо підходити до складних, суперечливих проблем сучасної соціальної дійсності;
- ✓ використовувати правові процедури захисту прав і свобод людини на практиці;
- ✓ орієнтуватися в системі чинного законодавства;
- ✓ розмежовувати правові й неправові відносини у суспільстві;
- ✓ характеризувати і тлумачити норми права, нормативно-правові акти;
- ✓ аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства і виробляти власну життєву позицію;
- ✓ творчо самовиражатись і стверджувати себе у суспільстві.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS - 4	Спеціальність: 081 ПРАВО	Вибіркова Мова викладання: українська	
Кількість змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	4-й (1-й)	4-й (1-й)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.		Лекції:	
		32	14
		Практичні, семінарські:	
		32	6
		Самостійна робота:	
		56	100
Вид контролю: екзамен			

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма навчання					Заочна форма навчання					
	всь ого	у тому числі				всь ого	у тому числі				
		л	п	с	с.р.		л	п	с	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Змістовий модуль 1. Правові основи соціального забезпечення в соціальні державі											
<i>Тема 1. Основи соціального забезпечення в соціальні державі</i>	9	2		2	5	12				10	
<i>Тема 2 Право соціального забезпечення як галузь права України.</i>	10	2		2	6	12	4		2	10	
<i>Тема 3 Джерела та принципи соціального забезпечення</i>	9	2		2	5	12					8
<i>Тема 4 Правовідносини в сфері соціального забезпечення</i>	9	2		2	5	12		2			12
Разом за змістовим модулем 1.	37	8		8	21	48	6		2	40	
Змістовий модуль 2. Організаційно – правові форми соціального забезпечення											
<i>Тема 5 Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі права соціального забезпечення</i>	9	2		2	5	14	2		2	10	
<i>Тема 6. Соціальні ризики у праві соціального забезпечення</i>	13	4	2		5	10					10
<i>Тема 7. Організаційно - правові форми соціального забезпечення</i>	13	4	2		5	10	2		2	10	
<i>Тема 8. Пенсійне забезпечення: поняття, ознаки, правове регулювання</i>	13	4	2		5	10					10
<i>Тема 9. Допомоги: поняття, ознаки, види</i>	13	4	2		5	12					10
<i>Тема 10. Соціальне обслуговування: поняття, ознаки, види</i>	13	4	2		5	10	2			10	
<i>Тема 11. Поняття і види соціальних пільг</i>	9	2		2	5	14	2		2	10	
Разом за змістовим модулем 2.	83	24	10	14	35	72	8		4	60	
РАЗОМ	120	32	10	22	56	120	14		6	100	

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Змістовний модуль № 1. Правові основи соціального забезпечення в соціальній державі

Тема 1: Основи соціального забезпечення в соціальній державі

Історія становлення права соціального забезпечення. Значення соціального забезпечення в соціальній державі. Функції соціального забезпечення в соціальній державі. Світові системи соціального забезпечення

Тема 2: Право соціального забезпечення як галузь права України

Поняття права соціального забезпечення. Предмет права соціального забезпечення. Методи галузі права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення. Система (структура) права соціального забезпечення

Тема 3: Джерела та принципи соціального забезпечення

Поняття і загальна характеристика принципів права соціального забезпечення. Правова класифікація принципів права соціального забезпечення. Співвідношення принципів права соціального забезпечення з принципами суміжних галузей права. Джерела права соціального забезпечення

Тема 4: Правовідносини в сфері соціального забезпечення

Поняття правовідносини в сфері соціального забезпечення. Риси правовідносини в сфері соціального забезпечення. Класифікація правовідносин в сфері соціального забезпечення. Елементи правовідносин в сфері соціального забезпечення

Змістовний модуль № 2 Організаційно – правові форми соціального забезпечення

Тема 5 Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі права соціального забезпечення

Поняття державних соціальних стандартів. Принципи формування державних соціальних стандартів. Прожитковий мінімум , способи визначення його розміру. Соціальні гарантії в системі права соціального забезпечення

Тема 6 :Соціальні ризики у праві соціального забезпечення.

Поняття соціальних ризиків. Ознаки соціальних ризиків. Види соціальних ризиків

Тема 7 Організаційно - правові форми соціального забезпечення

Поняття організаційно – правових форм соціального забезпечення. Ознаки та зміст організаційно – правових форм соціального забезпечення. Система організаційно – правових форм соціального забезпечення. Класифікація організаційно – правових форм соціального забезпечення. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування

Тема 8 Пенсійне забезпечення: поняття, ознаки, правове регулювання

Поняття, ознаки, види пенсій. Пенсійне страхування: поняття, зміст. Система пенсійного страхування в Україні. Співвідношення пенсійного забезпечення та пенсійного страхування. Пенсійні виплати за пенсійним страхуванням

Тема 9 Допомоги: поняття, ознаки, види

Система страхових допомог. Фонди у системі соціального страхування. Класифікація страхових допомог. Страхові ризики. Державні соціальні допомоги

Тема 10 Соціальне обслуговування: поняття, ознаки, види

Поняття соціального обслуговування. Ознаки соціального обслуговування. Види соціального обслуговування. Суб'єкти, яким надається соціальне обслуговування

Тема 11 Поняття і види соціальних пільг

Пільги та переваги: поняття, ознаки, види. Державні соціальні пільги. Основні ознаки пільги. Класифікація соціальних пільг. Забезпечення пільгами та перевагами окремих категорій громадян.

Тематика практичних, семінарських занять та самостійної роботи студентів визначені у тематичному плані дисципліни. Питання та завдання практичної та самостійної роботи студентів деталізовані у відповідних методичних вказівках.

4. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають *поточний контроль, модульний контроль, виконання індивідуального завдання, підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

робота в малих групах – спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів засвоєння навчального матеріалу;

презентація – виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;

дискусія – обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань соціального законодавства;

кейс-метод – аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності; передбачає розв'язування ситуативних задач застосування законодавчих актів.

Результати поточного контролю за семестр визначаються як середня з поточних оцінок за 100-бальною шкалою, відображених у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних (семінарських) занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю завдання, які включають як перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Оцінки з модульного контролю за 100-бальною шкалою відображаються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи і включаються як окремий заліковий модуль до залікового кредиту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом поза-аудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням.

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. ІНДЗ це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, а оцінка включається до залікового кредиту як окремий заліковий модуль.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, а оцінка включється до залікового кредиту як окремий заліковий модуль.

У процесі відповіді виявляються наступні рівні знань: високий, добрий, посередній, недостатній.

Високий рівень знань: оцінка в межах від 90 до 100 балів. Ставиться за повні і правильні відповіді студента на усі запитання. При цьому необхідно, щоб студент умів логічно мислити, вільно використовувати набуті теоретичні знання при аналізі проблем права соціального забезпечення, застосовувати знання з суміжних галузей права, орієнтуватися в системі поточного законодавства та матеріалах судової практики.

Добрий рівень знань оцінюється у межах 75 – 89 балів. Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей та похибок у логіці викладу теоретичного матеріалу. Він володіє базовими правовими термінами, поняттями та категоріями з вказаної теми, але самостійно нездатний аналізувати норми права, застосовувати їх в конкретній правовій ситуації

Посередній рівень знань оцінюється в межах 60 – 74 балів. Студент в основному знає матеріал теми, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань, відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

Недостатній рівень знань оцінюється в межах до 60 балів. Студент не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє базовими поняттями, термінами, категоріями. Відсутнє логічне та наукове мислення, практичними навичками не володіє.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

За шкалою коледжу	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (добре)
84-75		C (добре)
67–74	задовільно	D (задовільно)
60-66		E (задовільно)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
0 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою розраховується як середня у відповідності з ваговими коефіцієнтами, величина яких залежить від значення кожного з контрольних заходів, що проводяться під час вивчення навчальної дисципліни.

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Оцінка в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки:

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

5. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінари-практикуми, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є лекційно-проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології, спрямовані на організацію самоосвіти студента.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми проведення занять: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, кейси тощо.

Крім того, така робота повинна бути індивідуалізованою з врахуванням рівня творчих можливостей студента, його навчальних здобутків, інтересів, навчальної активності тощо.

Склад методичного забезпечення дисципліни:

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ методичні вказівки для виконання семінарських та практичних занять;
- ✓ матеріали тестового контролю з дисципліни;
- ✓ методичні вказівки для виконання самостійної роботи;
- ✓ засоби поточного та підсумкового контролю (завдання для підсумкових модульних робіт, перелік питань для проведення екзаменаційного контролю).

Навчально-методичне забезпечення розміщено в електронному форматі в навчально-інформаційному середовищі коледжу на базі Moodle з відкритим доступом для студентів.

Інструменти, обладнання та комп'ютерне забезпечення

Електронні енциклопедії, довідники, мультимедійні засоби у вільному доступі в Інтернет, комп'ютерні презентації за темами курсу, відкриті державні реєстри.

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Основи законодавства країни про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 23. Ст. 121.

3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 року №2017-III. URL Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2017-14> (Дата звернення 15 травня 2016р.)

4. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 №966-XIV. URL Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-14> (Дата звернення 15 травня 2016р.).

5. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р., № 2811-ХІІ . Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 5. Ст. 21.

6. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам : Закон України від 18.05.2004 р., № 1727-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2004. № 33–34. Ст. 404.

7. Про пенсійне забезпечення: Закон України № 1788-ХІІ від 05.11.1991 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2017-1>

8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України " № 1058- IV від 09.07.2003 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2017-1>

9. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України № 400/97- ВР від 26.06.1996 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2017-1>

10. Про соціальні послуги : Закон України від 19.06.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45. Ст. 358.

11. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення: Нвч. посіб., Харків:Право, 2015. 232 с.

12. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення (перевидання). Навч. посіб., Київ.: ЦУЛ, 2018. 311 с.

Додаткова література

1. Право соціального забезпечення України [Текст] : підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. 4-те вид., перероб. і допов., Київ : Ін Юре, 2014. 476 с.

2. Болотіна Н. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять. Право України. 2000. № 4. С. 38.
3. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. посіб., К.: Знання, 2005. 405 с.
4. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. № 9 // zakon.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти наукових установ	
Міжнародна асоціація юридичних наук (МАІОН)/ International Association of Legal Science	http://aisj-ials.org
Законодавство України	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/
Правові системи країн світу: дослідницька група JuriGlobe (Університет Оттави)	http://www.juriglobe.ca
Офіційний сайт наукової діяльності Національної академії ім. Я. Мудрого	http://nulau.org.ua/index.php?r=biblio
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія»	http://onua.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=182&Itemid=32&lang=ru